

Załącznik
do Uchwały Nr XXVI/171/09
Rady Gminy Kwidzyn
z dnia 24 kwietnia 2009r.



RAPORT

**z wykonania „Programu Ochrony Środowiska
dla Gminy Kwidzyn na lata 2004 – 2010”
za okres od 1 stycznia 2007 r. do 31 grudnia 2008r.**

Spis treści

1. Podstawa prawna sporządzenia Raportu z wykonania Programu ochrony środowiska dla gminy Kwidzyn	4
2. Cel i zakres Raportu	4
3. Realizacja założonych w Programie... celów i kierunków działań w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego na terenie gminy Kwidzyn	4
3.1 Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w zakresie jakości wód i stosunków wodnych	4
3.2 Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego.....	10
3.3 Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w zakresie ochrony przed hałasem i wibracjami.....	14
3.4 Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w zakresie ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym	15
3.5 Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w zakresie ochrony przed wystąpieniem poważnych awarii i zagrożeń naturalnych	17
3.6 Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w zakresie ochrony przyrody i krajobrazu.....	18
3.7 Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w zakresie ochrony surowców mineralnych i gleby	22
3.8 Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w zakresie edukacji ekologicznej mieszkańców gminy	23
4. Analiza wydatków inwestycyjnych poniesionych na ochronę środowiska	29
4.1. Sprawozdanie z gospodarowania Gminnym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej za lata 2007 – 2008	29
5. Wnioski i rekomendacje	31

1. Podstawa prawna sporządzenia Raportu z wykonania Programu ochrony środowiska dla gminy Kwidzyn

Opracowanie „Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kwidzyn na lata 2004 – 2010 za okres od 1 stycznia 2007r. do 31 grudnia 2008r.” zostało sporządzone na podstawie art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 155 ze zmianami). Zgodnie z tym przepisem organ wykonawczy gminy co 2 lata sporządza raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska, a następnie przedstawia je Radzie Gminy.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kwidzyn został uchwalony przez Radę Gminy Kwidzyn uchwałą Nr XV/100/04 w dniu 24 czerwca 2004 r., opublikowaną w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego z 2005r. Nr 112, poz.2258. Dane wyjściowe, zawarte w Programie ochrony środowiska dla gminy Kwidzyn, odnoszą się do roku 2002 (stan na dzień 31.12.2002r.) z uwzględnieniem dostępnych danych za rok 2003. W raporcie przedstawione zostaną dane za rok 2007 i 2008.

2. Cel i zakres Raportu

Raport ma na celu określenie stopnia realizacji wskazanych w *Programie...* celów, kierunków i zadań w zakresie ochrony środowiska na terenie Gminy Kwidzyn.

Polskie prawodawstwo ochrony środowiska nie określa wymagań dotyczących zakresu i formy raportu z wykonania gminnego programu ochrony środowiska.

W raporcie zostały ocenione postępy we wdrażaniu programu ochrony środowiska, stopień rozbieżności między założeniami, a realizacją programu.

Ocenić podlegała również zgodność wykonywanych zadań z zapisami harmonogramu finansowo – zadaniowego pod kątem terminowości wykonywania prac i wysokości poniesionych nakładów z uwzględnieniem udziału poszczególnych źródeł finansowania.

3. Realizacja założonych w Programie... celów i kierunków działań w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego na terenie gminy Kwidzyn

3.1 Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w zakresie jakości wód i stosunków wodnych

Analizę realizacji założonych w *Programie...* działań dokonano na podstawie oceny jakościowej opierającej się na 5 stopniowej skali:

- zrealizowane,
- nie zrealizowane,
- w trakcie realizacji (realizowane),
- zadanie ciągłe (realizowane corocznie),
- brak informacji.

W tabeli 1 przedstawiono stan realizacji celów krótkoterminowych i kierunków działań przedstawionych w Programie ochrony środowiska dla Gminy Kwidzyn na lata 2004 – 2010

Tabela 1 Stan realizacji celów krótkoterminowych i kierunków działań w zakresie jakości wód i stosunków wodnych

Nazwa zadania	Stan realizacji	Jednostka odpowiedzialna
Monitorowanie i właściwe utrzymanie systemu odwodnień i melioracji wodnych podstawowych (z wyłączeniem melioracji szczegółowych)	zadanie ciągle (realizowane corocznie)	RZGW Gdańsk, wspólnie z ZMiUW Woj. Pomorskiego w Gdańsku
Wdrażanie na poziomie gminy programu małej retencji - budowa obiektów małej retencji oraz regulacja rzek i potoków na obszarze gminy ze szczególną troską o zapewnienie warunków bytowania, rozmnażania i migracji organizmów wodnych.	w trakcie realizacji (Program Małej Retencji Województwa Pomorskiego do roku 2015, sporządzony przez Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych Woj. Pom. (ostatnia aktualizacja 2004r.) obejmuje na terenie gminy Kwidzyn zwiększenie retencji na rozlewisku Liwy powyżej jazu w Szadowie oraz pogłębienie zbiornika o ok. 1m z wywiezieniem urobku oraz rozbudowę oczek wodnych, które mogą stanowić obiekty małej retencji. W latach 2007/2008 udzielono 1 pozwolenie wodnoprawne na budowę stawów rybnych	RZGW Gdańsk, ZMiUW Woj. Pomorskiego w Gdańsku, właściciele gruntów
Optimalizacja zużycia wody do celów socjalno-bytowych i przemysłowych (propagowanie instalowania liczników zużycia wody oraz stymulacja do zmniejszania jej zużycia) Edukacja mieszkańców w zakresie możliwości i konieczności oszczędzania wody w gospodarstwach domowych	zadanie ciągle (realizowane corocznie) generalnie 100% odbiorców posiada liczniki zużycia wody Edukacja zadanie ciągle	PW-K Kwidzyn Sp. z o. o. w koordynacji działań przez Urząd Gminy, we współpracy z ośrodkami edukacyjno – informacyjnymi, szkoły, media, podmioty gospodarcze,
Uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego ochrony głównych zbiorników wód podziemnych	zadanie ciągle w latach 2007-2008 opracowywano 3 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, to jest na Dankowo-Górki, Rozpędziny i Baldram; na żadnym z terenów objętych tymi planami nie występują główne zbiorniki wód podziemnych, w związku z czym nie ujęto w planach zapisów o ich ochronie	Wójt Gminy Kwidzyn
Działania edukacyjne - podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy	zadanie ciągle (realizowane corocznie)	Gmina we współpracy ze Starostwem Powiatowym w Kwidzynie, media, stowarzyszenia i organizacje pozarządowe, placówki oświatowe
Wspieranie działań zmierzających do likwidacji dopływu zanieczyszczeń do rzek (ograniczenie zanieczyszczeń pochodzących z jednostek	zadanie ciągle (realizowane corocznie) działanie realizuje się m.in. poprzez rozbudowę sieci kanalizacji sanitarnej	Działania te będą koordynowane przez Starostwo Powiatowe w Kwidzynie, we współpracy z

Nazwa zadania	Stan realizacji	Jednostka odpowiedzialna
osadniczych, ograniczenie zanieczyszczeń rolniczych, ograniczenie zanieczyszczeń spowodowanych gospodarką odpadami, ograniczenie zanieczyszczeń pochodzących ze spływów powierzchniowych w wyniku opadów atmosferycznych)	oraz budowę płyt obornikowych i zbiorników na gnojówkę - w 2007 r. wydano 2 decyzje o warunkach zabudowy na budowę 2 płyt obornikowych i 3 decyzje o warunkach zabudowy na budowę 3 zbiorników na gnojówkę	Urzędem Gminy, mediami, podmiotami gospodarczymi oraz stowarzyszeniami i organizacjami na terenie zlewni tych rzek.
Eliminacja nieszczelnych zbiorników gromadzenia ścieków (szamb), kontrola wywozu ścieków bytowo – gospodarczych na terenach nie skanalizowanych	zadanie ciągłe (realizowane corocznie) w 2007 roku wydano 61 decyzji o warunkach zabudowy, zaś w roku 2008 50 decyzji o warunkach zabudowy na budowę szamb na terenie gminy	Gmina, podmioty gospodarcze i właściciele nieruchomości.
Eliminacja zanieczyszczania brzegów zbiorników i cieków odpadami zdeponowanymi na tzw. „dzikich wysypisk”	zadanie ciągłe (realizowane corocznie) „dzikie wysypiska” likwiduje się na bieżąco, w związku z czym nie obserwuje się zanieczyszczeń spowodowanych „dzikimi wysypiskami”. W 2008r. zlikwidowano 3 dzikie wysypiska w: Podzamczu, Rozpędzinach i Dankowie	Gmina, podmioty gospodarcze i właściciele nieruchomości.
Wdrażanie opracowanych koncepcji kanalizacji sanitarnej	zadanie ciągłe (realizowane corocznie) (realizuje się w miarę posiadanych środków w budżecie i GFOŚiGW)	Gmina Kwidzyn, PW-K Sp. z.o.o.
Ograniczanie negatywnego wpływu na środowisko zanieczyszczeń obszarowych i punktowych, pochodzących z działalności rolniczej, szczególnie zaś opracowanie i wdrożenie programu działań na rzecz ograniczenia spływu zanieczyszczeń azotowych (stanowiska do składowania obornika, zastosowania rolniczego ścieków i osadów),	zadanie ciągłe (realizowane corocznie) w roku 2007 wydano 2 decyzje o warunkach zabudowy na budowę 2 płyt obornikowych i 3 decyzje o warunkach zabudowy na budowę 3 zbiorników na gnojówkę	Działania te będą koordynowane Ośrodek Doradztwa Rolniczego, Starostwo Powiatowe w Kwidzynie, we współpracy z Urzędem Gminy. Realizacja przez podmioty gospodarcze i rolników
Edukacja ekologiczna rolników i osób uprawiających ziemię w celu uświadamiania szkodliwości nadmiernego stosowania środków ochrony roślin, nawozów sztucznych i naturalnych	zadanie ciągłe (realizowane corocznie) w gminie nie zachodzi obawa przedawkowania nawozów sztucznych i naturalnych oraz środków ochrony roślin ze względów głównie ekonomicznych; rolnicy dawkują nawozy i środki ochrony roślin racjonalnie	Działania te prowadzi Ośrodek Doradztwa Rolniczego, koordynowane przez Starostwo Powiatowe w Kwidzynie, we współpracy z Urzędem Gminy, mediami, podmiotami gospodarczymi oraz stowarzyszeniami i organizacjami
Inwentaryzacja stanu sieci wodociągowej	zadanie ciągłe (realizowane corocznie)	Działania te są realizowane przez Gminę Kwidzyn, we współpracy z PW-K Kwidzyn sp. z o.o.
Modernizacja ujęć wody i stacji uzdatniania wody oraz sieci wodociągowej poprzez wymianę	zadanie ciągłe (realizowane corocznie, w miarę potrzeb)	

Nazwa zadania	Stan realizacji	Jednostka odpowiedzialna
urządzeń wodociągowych znajdujących się w złym stanie technicznym.		
Budowa sieci wodociągowej z uwzględnieniem obecnych i przyszłych odbiorców wody, wymiana sieci magistralnej azbestowo-cementowej	zadanie ciągle realizowane corocznie, w miarę potrzeb i tworzonych nowych osiedli mieszkaniowych	
Zmniejszenie awaryjności sieci wodociągowej poprzez stosowanie nowoczesnych materiałów i rozwiązań technicznych oraz intensyfikację napraw bieżących	zadanie ciągle (realizowane corocznie) stosuje się nowoczesne rozwiązania, naprawia na bieżąco i modernizuje newralgiczne punkty na sieci wodociągowej	
Budowa nowych oczyszczalni ścieków (pryzagrodowych)	zadanie ciągle (corocznie gmina dofinansowuje budowę przyzagrodowych oczyszczalni ścieków: w 2007 r. - budowę 11 oczyszczalni w 2008 r. – budowę 3 oczyszczalni	Działania te są realizowane przez inwestorów prywatnych przy udziale dotacji Gminy Kwidzyn
Inwentaryzacja stanu sieci kanalizacyjnej, zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków	zadanie ciągle (sieć kanalizacyjna, oczyszczalnie są zainwentaryzowane. Gmina posiada rozecznanie o ilości zbiorników bezodpływowych - generalnie zła jakość, w większości nie spełniają wymogów ochrony środowiska, wymagają modernizacji i uszczelnienia)	Działania te są realizowane przez Gminę Kwidzyn, przy udziale właścicieli nieruchomości oraz właścicieli sieci
Optimalizacja wykorzystania i współpracy istniejących w gminie systemów kanalizacyjnych	zadanie ciągle (realizowane corocznie) (zadanie realizuje się poprzez rozbudowę kanalizacji)	Działania te są realizowane przez Gminę Kwidzyn, we współpracy z PW-K Kwidzyn sp. z o.o.
Rozbudowa systemu kanalizacji	w trakcie realizacji (zadanie realizuje się w miarę posiadanych środków w budżecie i GFOŚiGW przy udziale pożyczki z WFOŚiGW w Gdańsku)	Działania te są realizowane przez Gminę Kwidzyn, we współpracy z PW-K Kwidzyn sp. z o.o.

Z analizy stopnia realizacji działań wynika, że ochrona wód i racjonalna gospodarka zasobami wodnymi należą do priorytetów polityki ekologicznej gminy. Sukcesywnie realizowane są zadania w zakresie budowy i modernizacji sieci wodociągowej, sieci kanalizacyjnej. W roku 2007 zakończono realizację inwestycji pt. budowa kanalizacji sanitarnej Mareza – Obory - Nowy Dwór - Grabówko II etap - wartość inwestycji to 1.852.329,00 zł. Rozpoczęto realizację III etapu kanalizacji Grabówka-wartość zadania wyniosła 814.992,00 zł. W ramach tych dwóch inwestycji wybudowano 14,2 km sieci kanalizacji oraz 14 przepompowni. Ponadto zakończono budowę kanalizacji Licze-Ośno. W ramach zadania wykonano 15,2 km sieci oraz 8 przepompowni. Wartość całego zadania to 2.185.589,00 zł.

Ponadto w 2008 roku rozpoczęto budowę kanalizacji sanitarnej Korzeniewo - Pastwa etap I. Wartość realizacji I etapu to 1.210.083,29 zł. Ponadto rozpoczęto realizację inwestycji p.n. „budowa kanalizacji sanitarnej Bronno-Licze”, wartość zadania to 671.953,19 zł.

Na terenie gminy, gdzie dominuje zabudowa rozproszona, w 2007 r. Gmina dofinansowała budowę jedenastu przydomowych oczyszczalni ścieków, a w 2008 r. budowę 3 przydomowych oczyszczalni ścieków.

Inwestycje dotyczące systemu zaopatrzenia w wodę są realizowane na bieżąco w postaci m.in. modernizacji i wymiany sieci, rozbudowy sieci wodociągowych oraz urządzeń zaopatrzenia w wodę (stacje uzdatniania wody), których celem jest wyeliminowanie i zmniejszenie strat wody. Zadania w zakresie systemu monitoringu jakości wód płynących i w głębszych oraz monitoringu jakości wody dostarczanej przez wodociągi są zadaniami ciągłymi i realizowane są w prawidłowy sposób.

Zadania realizowane w tym zakresie są zadaniami długofalowymi i bardzo kosztownymi, a ich realizacja w dużej mierze zależy od możliwości finansowych Gminy oraz Przedsiębiorstwa Wodociągowo – Kanalizacyjnego Kwidzyn.

Tabela 2 Stan realizacji harmonogramu rzeczowo – finansowego w zakresie ochrony wód i stosunków wodnych

L.p	Zadanie	Termin realizacji	Realizatorzy	Koszt całkowity [zł]	Źródła finansowania	Stan realizacji
1.	Rozbudowa sieci wodociągowej w gminie Kwidzyn	2007 - 2010	Gmina Kwidzyn	33 000	budżet gminy, GFOŚ i GW, WFOŚ i GW, fundusze strukturalne UE środki inwestorów	zrealizowane
2	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach o zabudowie rozproszonej	2007 - 2008	prywatni inwestorzy Gmina Kwidzyn	100 000	GFOŚ i GW środki inwestorów (właściciele nieruchomości)	zrealizowane
3	Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Rakowiec – Licze - Ośno	2006 - 2007	Gmina Kwidzyn	2 185589	budżet gminy WFOŚiGW	zrealizowane
4	Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Rakowiec ul. Słoneczna	2008	Gmina Kwidzyn	820 947 (koszt szacunkowy)	Budżet gminy GFOŚ i GW, WFOŚ i GW fundusze strukturalne UE	w trakcie realizacji
5	Budowa kanalizacji sanitarnej we wsiach Baldram, Nowa Wieś, Tychnowy	2007	Gmina Kwidzyn	1 300 000 (koszt szacunkowy)	Budżet gminy GFOŚ i GW, WFOŚ i GW fundusze strukturalne UE	w trakcie realizacji
6	Budowa kanalizacji sanitarnej Grabówko – Nowy Dwór – Mareza. III i IV etap Grabówko	2007 - 2008	Gmina Kwidzyn	2 667321	Budżet gminy GFOŚ i GW, WFOŚ I GW, fundusze strukturalne UE	zrealizowane
7	Budowa kanalizacji sanitarnej Korzeniewo – Lipianki – Gniewskie Pole – Pastwa część Janowa	2007 - 2009	Gmina Kwidzyn	1.210.083,29 (I etap)	Budżet gminy GFOŚ i GW, WFOŚ I GW, fundusze strukturalne UE	w trakcie realizacji
8	Budowa kanalizacji sanitarnej Podzamcze- Gurez	2007 - 2009	Gmina Kwidzyn	4 230 000 (koszt szacunkowy)	Budżet gminy GFOŚ i GW WFOŚ i GW, UE fundusze strukturalne	w trakcie realizacji
9	Budowa wodociągu w Dankowie	2007 - 2008	Gmina Kwidzyn	196 000	Budżet gminy, GFOŚ i GW, WFOŚ i GW Fundusze strukturalne UE	zrealizowane
10	Podłączenie sieci kanalizacji sanitarnej w Bronnie do zbiorczej sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków w Rakowcu	2007 - 2008	Gmina Kwidzyn	671 953,19	Budżet gminy, GFOŚ i GW, WFOŚ i GW Fundusze strukturalne UE	zrealizowane

3.2 Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego

Analizę realizacji założonych w *Programie...* działań dokonano na podstawie oceny jakościowej opierającej się na 5 stopniowej skali:

- zrealizowane,
- nie zrealizowane,
- w trakcie realizacji (realizowane),
- zadanie ciągle (realizowane corocznie),
- brak informacji.

Ocena stopnia realizacji założonych celów i kierunków działań w tym zakresie została przedstawiona w poniższej tabeli.

Tabela 3 Stan realizacji celów krótkoterminowych i kierunków działań w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego

Cel	Stan realizacji	Jednostka odpowiedzialna
Promowanie transportu ekologicznego	zadanie ciągle realizowane corocznie (w latach 2007 - 2008 budowa ścieżki pieszo - rowerowej z Korzeniewa do Marezy etap IV oraz budowa ciągu pieszo-rowerowego wraz z kładką przez rzekę Liwę oraz dwóch zatok autobusowych w Górkach)	Gmina Kwidzyn, przy współpracy ze Starostwem Powiatowym i firmami transportowymi, Stowarzyszenie EKOINICJATYWA
Systematyczne usprawnianie transportu zbiorowego w celu zwiększenia jego udziału w całkowitych przewozach pasażerskich	zadanie ciągle (realizowane corocznie)	
Promowanie proekologicznych zachowań właścicieli samochodów (np. Dzień bez samochodu, korzystanie ze środków transportu publicznego, korzystanie kilku osób z jednego pojazdu)	zadanie ciągle (realizowane corocznie) (zwiększył się zakres korzystanie kilku osób z jednego pojazdu, dojeżdżających do pracy)	
Budowa ścieżek rowerowo - pieszych	w trakcie realizacji (w latach 2007 - 2008 wybudowano 3,8 km ścieżki pieszo-rowerowej z Korzeniewa do Marezy oraz 930 m ciągu pieszo-rowerowego wraz z kładką przez rzekę Liwę oraz dwóch zatok autobusowych w Górkach)	
Spalanie węgla o korzystnych dla środowiska parametrach, m.in. takich jak: zmniejszona zawartość siarki, niska zawartość popiołu, wysoka wartość opałowa	zadanie ciągle –realizowane	realizacja zadań przez Gminę, właścicieli budynków, wspólnoty mieszkaniowe, Agencję Nieruchomości Rolnych i Pomorską Spółkę Gazownictwa Sp. z o.o.
Przechodzenie na paliwo olejowe, gazowe, energię elektryczną, biomase, energie odnawialną	zadanie ciągle (realizowane corocznie prze ANR, wspólnoty mieszkaniowe - na terenie osiedli mieszkaniowych oraz gminę, w miarę rozbudowy	

Cel	Stan realizacji	Jednostka odpowiedzialna
	sieci gazowej i posiadanych możliwości finansowych inwestorów prywatnych i gminy)	
Gazyfikacja gminy	zadanie ciągłe (zadanie realizuje Pomorska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o.	
Dążenie do zmniejszenia strat energii wytworzonej, głównie cieplnej, poprzez: - poprawę parametrów energetycznych budynków, w szczególności mieszkalnych (termoizolacja, modernizacja węzłów cieplnych),	zadanie ciągłe (realizowane corocznie) w 2007 roku wykonano termoizolację budynku szkoły podstawowej w Tychnowach. W 2008 roku wykonano: - termomodernizację budynku Szkoły Podstawowej w Korzeniewie- wykonanie docieplenia ścian obiektu - termomodernizację budynku Przedszkola w Marezie – docieplenie ścian obiektu oraz wymiana instalacji CO	
Zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii, m.in. wierzby energetycznej	w trakcie realizacji Na terenie gminy znajdują się plantacje wierzby energetycznej w m. Korzeniewo i Obory	
Likwidacja lub modernizacja lokalnych kotłowni opalanych paliwem stałym lub likwidacje indywidualnych pieców na paliwo stałe	zadanie ciągłe (realizowane corocznie)	
Wspieranie wykorzystania lokalnych źródeł energii odnawialnej oraz pomoc przy wprowadzaniu bardziej przyjaznych dla środowiska nośników energii	zadanie ciągłe (realizowane corocznie)	
Termoizolacja elewacji budynków i elementów stolarki okiennej i drzwi	zadanie ciągłe (realizowane corocznie) (W 2007 roku wykonano termoizolację budynku szkoły podstawowej w Tychnowach. W 2008 roku wykonano: - termomodernizację budynku Szkoły Podstawowej w Korzeniewie- wykonanie docieplenia ścian obiektu, - termomodernizację budynku Przedszkola w Marezie – docieplenie ścian obiektu oraz wymiana instalacji CO	
Stosowanie w budownictwie materiałów o wysokim współczynniku izolacyjności cieplnej	zadanie ciągłe (stosuje się materiały o wysokim współczynniku izolacyjności cieplnej)	
Edukacja ekologiczna mieszkańców dotycząca oszczędnego zużycia energii	zadanie ciągłe	

Cel	Stan realizacji	Jednostka odpowiedzialna
cieplnej i elektrycznej oraz korzystania z proekologicznych nośników energii	(realizowane corocznie)	
Zorganizowanie w Urzędzie Gminy punktu informacji, gdzie zainteresowani mogliby uzyskać informacje, jakie należy spełnić warunki, aby uzyskać dofinansowanie lub kredyt na preferencyjnych warunkach np. z WFOŚiGW, Banku Ochrony Środowiska SA lub Banku Gospodarstwa Krajowego - na termorenowację budynków i modernizację kotłowni i palenisk domowych	Nie utworzono punktu informacji, jednakże pracownik Urzędu Gminy ds. zamówień publicznych i pozyskiwania środków pozabudżetowych informuje zainteresowanych o możliwościach dofinansowania i uzyskiwania kredytów preferencyjnych m.in. z WFOŚiGW.	

Realizacja celów w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego należy w dużej mierze do obowiązków podmiotów gospodarczych, osób fizycznych, dlatego trudno jest określić stopień realizacji założonych celów. Największe ilości zanieczyszczeń emitowanych do powietrza pochodzą z zakładów, lokalnych kotłowni oraz palenisk domowych. Gmina odgrywa rolę koordynatora działań w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego – głównym zadaniem Gminy w tym zakresie jest edukacja mieszkańców dotycząca oszczędnego zużycia energii cieplnej i elektrycznej, korzystania z proekologicznych nośników energii, informowanie mieszkańców o źródłach finansowania przedsięwzięć polegających na termomodernizacji budynków, modernizacji kotłowni oraz palenisk domowych. Nie zachodzi potrzeba utworzenia w Urzędzie Gminy punktu informacyjnego, jednakże pracownik Urzędu Gminy ds. zamówień publicznych i pozyskiwania środków pozabudżetowych informuje zainteresowanych o możliwościach dofinansowania i uzyskiwania kredytów preferencyjnych m.in. z WFOŚiGW. Gmina w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego przede wszystkim stwarza możliwości zmiany źródła grzewczego na paliwo gazowe. Realizowana jest gazyfikacja Gminy. Najwięcej użytkowników sieci gazowej jest w miejscowościach Mareza, Górki i Rakowiec. Gazyfikacja Gminy jest zadaniem długoterminowym i wymaga dużych nakładów finansowych. Gmina Kwidzyn oraz inwestorzy prywatni, a także wspólnoty mieszkaniowe realizują zadania z zakresu termomodernizacji obiektów. Monitoring jakości powietrza prowadzony jest corocznie przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku i prowadzony jest zgodnie z wymogami ochrony środowiska.

Tabela 4 Stan realizacji harmonogramu rzeczowo – finansowego w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego

L.p	Zadanie	Termin realizacji	Realizatorzy	Koszt całkowity [zł]	Źródła finansowania	Stan realizacji
1	Opracowanie planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i gaz	2008 - 2010	Gmina Kwidzyn	20 000	budżet gminy fundusze ekologiczne	zrealizowane
2	Termomodernizacja bazy oświatowej gminy Kwidzyn (Szkoly Podstawowe w Tychnowach-2007, Korzeniewie-2008	2007 - 2008	Gmina Kwidzyn	690 573	Budżet gminy, GFOŚiGW, WFOŚiGW Fundusze strukturalne UE	zrealizowane
3	Modernizacja oświetlenia ulicznego w gminie na energooszczędne	2008 - 2009	Gmina Kwidzyn	700 000 (koszt szacunkowy)	budżet gminy	Nie zrealizowane, do realizacji w 2009-2011r.
4	Gazyfikacja miejscowości w gminie	2007 - 2010	Pomorska Spółka Gazownicza inwestorzy prywatni	bd	środki inwestorów fundusze ekologiczne	
5	Rozbudowa i termomodernizacja oraz zmiana systemu grzewczego w budynku przedszkola w Marezie	2007 - 2009	Gmina Kwidzyn	82 234	fundusze ekologiczne budżet gminy	zrealizowane
6	Budowa ciągów pieszo-rowerowych na terenie gminy (Korzeniewo-Mareza, Gorki, Rakowiec,	2007 - 2008	Gmina Kwidzyn, Starosta Kwidzyński, Zarządcy dróg powiatowych, wojewódzkich i krajowych	2 200 823	Budżet samorządów, budżet państwa, GFOŚiGW, WFOŚiGW Fundusze strukturalne UE, środki prywatne	zrealizowane

3.3 Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w zakresie ochrony przed hałasem i wibracjami

Analizę realizacji założonych w *Programie...* działań dokonano na podstawie oceny jakościowej opierającej się na 5 stopniowej skali:

- zrealizowane,
- nie zrealizowane,
- w trakcie realizacji (realizowane),
- zadanie ciągle (realizowane corocznie),
- brak informacji.

Realizacja celów i działań w zakresie ochrony przed hałasem i wibracjami mieści się w kompetencjach wielu instytucji. Ponadto są to zadania, które wymagają ciągłej realizacji, a zatem ocena ich w okresie krótkoterminowym jest utrudniona. W tabeli 5 dokonano oceny stanu realizacji tych celów na terenie gminy Kwidzyn.

Tabela 5 Stan realizacji celów krótkoterminowych i kierunków działań w zakresie hałasu i wibracji

Cel	Stan realizacji	Jednostka odpowiedzialna
Zwiększenie ilości izolacyjnych pasów zieleni	zadanie ciągle (realizowane corocznie) (w 2008 r. posadzono pas zieleni w Górkach – nasadzono 30 świerków)	realizowane przez Urząd Gminy i Zarządy Dróg
Stosowanie dźwiękochłonnych elewacji budynków	zadanie ciągle (realizowane corocznie)	realizowane przez właścicieli domów i wspólnoty mieszkaniowe, ZUM, gminę
Wymiana stolarki okiennej na okna o podwyższonym wskaźniku izolacyjności akustycznej właściwej ($R_w > 30\text{dB}$) w budynkach narażonych na ponadnormatywny hałas	zadanie ciągle (realizowane corocznie)	realizowane przez właścicieli domów i wspólnoty mieszkaniowe, ZUM, gminę
Zintensyfikowanie działań ograniczających negatywny wpływ hałasu na mieszkańców poprzez: - poprawienie organizacji ruchu ułatwiająca płynność jazdy - poprawę stanu nawierzchni ulic - właściwą organizację robót budowlanych	zadanie ciągle stan jakości dróg poprawiany jest sukcesywnie przez zarządców dróg,	realizowane przez Gminę Kwidzyn oraz zarządy dróg
Właściwe kształtowanie linii zabudowy i brył powstających budynków w celu zminimalizowania wpływu hałasu drogowego	zadanie ciągle (realizowane corocznie)	nadzorowane przez Gminę Kwidzyn
Ograniczanie hałasu w obiektach przemysłowych i usługowych poprzez: - zastosowanie w zakładach przemysłowych automatyzacji i hermetyzacji procesu produkcji - montaż ekranów akustycznych wokół obiektów szczególnie uciążliwych - przebudowę instalacji wentylacyjnych i klimatyzacyjnych - skrócenie czasu pracy hałaśliwych urządzeń - dobór technologii produkcji o niskim poziomie hałasu - stosowanie obudów dźwiękochłonnych na urządzenia i maszyny emitujące wysoki poziom	zadanie ciągle (realizowane corocznie)	realizowane przez podmioty gospodarcze, przy nadzorze WIOŚ oraz Starostwa Powiatowego w Kwidzynie

Cel	Stan realizacji	Jednostka odpowiedzialna
hałasu		
Wyeliminowanie z użytkowania środków transportu, maszyn i urządzeń, których hałaśliwość nie odpowiada przyjętym standardom	zadanie ciągłe (realizowane corocznie)	realizowane przez policję i stacje diagnostyczne oraz Inspekcję Transportu Drogowego
Inwentaryzacja źródeł uciążliwości akustycznej	zrealizowane (brak obiektów uciążliwych akustycznie na terenie gminy)	realizowane przez Policję, we współpracy ze Starostwem Powiatowym w Kwidzynie
Reagowanie na skargi mieszkańców gminy na ponadnormatywny hałas	zadanie ciągłe (brak skarg z terenu gminy Kwidzyn)	Gmina Kwidzyn, Powiat Kwidzyński
Wprowadzanie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów odnośnie standardów akustycznych dla poszczególnych terenów	zadanie ciągłe (realizowane corocznie)	realizowane przez Gminę Kwidzyn
Prowadzenie działalności edukacyjnej o zagrożeniu środowiska i zdrowia ludzkiego hałasem	zadanie ciągłe (realizowane corocznie)	realizowane przez Gminę we współpracy ze Starostwem Powiatowym w Kwidzynie, mediami, szkołami

Hałas jest obecnie najpowszechniejszym zanieczyszczeniem środowiska naturalnego. Na jego oddziaływanie narażona jest największa liczba osób, chodzi tu przede wszystkim o hałas pochodzący ze środków transportu. Aby doprowadzić klimat akustyczny do stanu wyznaczonego prawem, trzeba olbrzymich nakładów finansowych i długiego czasu realizacji, dlatego w raporcie, który faktycznie obejmuje okres dwóch i pół roku, trudno mówić o wymiernych skutkach realizacji założonych celów oraz kierunków działań. Trzeba podkreślić, że przyjęte w Programie ochrony środowiska cele zostały określone zgodnie z Polityką Ekologiczną Państwa i wymogami prawa w tym zakresie.

Tabela 6 Stan realizacji harmonogramu rzeczowo – finansowego w zakresie w zakresie hałasu i wibracji

L.p	Zadanie	Termin realizacji	Realizatorzy	Koszt całkowity [zł]	Źródła finansowania	Stan realizacji
1	Modernizacja i remonty ulic na terenie gminy	2007 - 2008	Gmina Kwidzyn Zarządcy dróg powiatowych, wojewódzkich i krajowych	7 880 000	budżet Gminy środki własne zarządców dróg Fundusze strukturalne UE	zrealizowane

3.4 Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w zakresie ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym

Analizę realizacji założonych w *Programie...* działań dokonano na podstawie oceny jakościowej opierającej się na 5 stopniowej skali:

- zrealizowane,
- nie zrealizowane,
- w trakcie realizacji (realizowane),
- zadanie ciągłe (realizowane corocznie),
- brak informacji.

Wynik przeprowadzonej analizy przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 7 Stan realizacji celów krótkoterminowych i kierunków działań w zakresie promieniowania elektromagnetycznego

Cel	Stan realizacji	Jednostka odpowiedzialna
Preferowanie niskokonfliktowych lokalizacji nowych źródeł promieniowania niejonizującego	zadanie ciągle (realizowane corocznie) (uwzględniane przy wdawaniu decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu oraz lokalizacjach inwestycji celu publicznego)	realizowane przez Urząd Wojewódzki we współpracy ze Starostwem Powiatowym Gminą Kwidzyn
Uwzględnianie w planach zagospodarowania przestrzennego aspektów związanych z zagrożeniem promieniowaniem niejonizującym	zadanie ciągle (realizowane corocznie)	Gmina Kwidzyn, gestorzy sieci
Wyznaczanie stref ograniczonego użytkowania wokół tych urządzeń emitujących promieniowanie niejonizujące, gdzie stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów promieniowania	zadanie ciągle (realizowane corocznie)	Gmina Kwidzyn
Inwentaryzacja źródeł promieniowania elektromagnetycznego na terenie gminy	zadanie ciągle (realizowane corocznie)	Gmina Kwidzyn
Badania pól elektromagnetycznych	brak informacji od wykonawcy pomiarów	Woj. Insp. Ochrony Środowiska
Restrykcyjne przestrzeganie przepisów prawa w zakresie rozwiązań technicznych i lokalizacji obiektów emitujących promieniowanie elektromagnetyczne	zadanie ciągle (przestrzega się - na terenie gminy znajduje się 1 maszt telefonii komórkowej w m Kamionka - zlokalizowana zgodnie z przepisami prawa)	Gmina Kwidzyn , inwestorzy, właściciele obiektów
Przestrzeganie przepisów bezpieczeństwa, higieny pracy, prawa budowlanego, gospodarowania przestrzennego i przepisów sanitarnych w celu ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym	zadanie ciągle (realizowane corocznie)	Gmina, inwestorzy, przedsiębiorcy, właściciele nieruchomości, mieszkańcy Gminy Kwidzyn

Zagadnienia związane z promieniowaniem elektromagnetycznym należą do najmniej rozpoznanych w Gminie Kwidzyn. Konieczne jest kontrolowanie poziomu promieniowania elektromagnetycznego wokół źródeł emisji (zadanie Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska). Na terenie Gminy Kwidzyn nie prowadzono badań poziomu pól elektromagnetycznych oraz ich wpływu na środowisko. Istnieją źródła promieniowania elektromagnetycznego niejonizującego - maszt telefonii komórkowej w m. Kamionka, sieci energetyczne wysokiego, średniego i niskiego napięcia oraz nadajniki Internetu dostarczanego drogą radiową.

3.5 Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w zakresie ochrony przed wystąpieniem poważnych awarii i zagrożeń naturalnych

Analizę realizacji założonych w *Programie...* działań dokonano na podstawie oceny jakościowej opierającej się na 5 stopniowej skali:

- zrealizowane,
- nie zrealizowane,
- w trakcie realizacji (realizowane),
- zadanie ciągle (realizowane corocznie),
- brak informacji.

Poniżej przedstawiono ocenę stopnia realizacji działań z zakresu ochrony przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi.

Tabela 8 Stan realizacji celów krótkoterminowych i kierunków działań w zakresie poważnych awarii i zagrożeń naturalnych

Cel	Stan realizacji	Jednostka odpowiedzialna
Utrzymywanie w gotowości sprawnego systemu zapobiegawczo – interwencyjno – ratunkowego na wypadek wystąpienia poważnej awarii lub klęsk żywiołowych	zadanie ciągle (realizowane corocznie)	Realizowane przez Gminę, Straż Pożarną, Policję, Starostwo Powiatowe w Kwidzynie
Identyfikacja punktów zagrożenia powodziowego na terenie gminy	zadanie ciągle (realizowane corocznie)	RZGW Gdańsk, Gmina Kwidzyn
Monitoring potencjalnych źródeł zagrożenia powodziowego na terenie gminy	zadanie ciągle (realizowane corocznie)	RZGW Gdańsk, Starostwo Powiatowe, Gmina Kwidzyn
Kontrola stanu wałów przeciwpowodziowych wraz z wytypowaniem odcinków do rekonstrukcji i modernizacji oraz kontynuacja budowy i modernizacji wałów i innych urządzeń konstrukcyjnych (np. jazów)	zadanie ciągle (kontrolę przeprowadza się 2 - krotnie w ciągu roku, typuje się odcinki do rekonstrukcji i modernizacji)	RZGW Gdańsk, ZMiUW Woj. Pomorskiego, Gmina
Uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wymogów ochrony przeciwpowodziowej	Z uwagi na to, że plany miejscowe nie obejmują terenów zagrożonych powodzią nie uwzględnia się wymogów ochrony przeciwpowodziowej	Gmina Kwidzyn
Odmulanie i renowacja koryt rzek i kanałów melioracyjnych	zadanie ciągle (realizowane corocznie) (wykonywane jest sukcesywnie, w ramach planów inwestycyjnych i konserwacyjnych jednostek)	RZGW Gdańsk, ZMiUW Województwa Pomorskiego, przy współpracy gminy
Wdrażanie zasad i zaleceń zawartych w Wojewódzkim Planie Zarządzania Kryzysowego	zadanie ciągle (realizowane corocznie)	Realizowane przez Gminę Kwidzyn, Straż Pożarną, Policję, Starostwo
Uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ustaleń w zakresie poważnych awarii	zadanie ciągle (realizowane corocznie)	Gmina Kwidzyn
Promowanie systemu ubezpieczeń ekologicznych dla obiektów i działań, które	zadanie ciągle	Realizowane przez Gminę Kwidzyn, Straż Pożarną,

Cel	Stan realizacji	Jednostka odpowiedzialna
w sytuacji awaryjnej będą wymagać sfinansowania działań ratowniczych i naprawczych	(realizowane corocznie przez gestorów sieci gazociągowej i ropociągu)	Policję, media, szkoły, gestorzy sieci
Prowadzenie działań edukacyjno – informacyjnych dla mieszkańców gminy o możliwości zapobiegania i postępowania w razie wystąpienia poważnej awarii lub klęsk żywiołowych	zadanie ciągle (realizowane corocznie) (edukacja prowadzona głównie na zebraniach wiejskich)	Realizowane przez Gminę Kwidzyn, Starostwo Powiatowe, Straż Pożarną, Policję, szkoły, media
Kontrola nad załadunkiem, transportem i rozładunkiem materiałów niebezpiecznych w celu zapobiegania potencjalnym poważnym awariom	zadanie ciągle (realizowane corocznie)	podmioty prowadzące transport i spedycje materiałów niebezpiecznych, policja, straż pożarna,
Kontrola stanu technicznego pojazdów przeznaczonych do przewozu substancji niebezpiecznych	zadanie ciągle (realizowane corocznie)	Policja, Inspekcja Transportu Drogowego
Wyznaczenie optymalnych (najbezpieczniejszych) tras dla przewozu substancji niebezpiecznych	zadanie ciągle (realizowane corocznie)	Gminę Kwidzyn, podmioty prowadzące transport i spedycje materiałów niebezpiecznych, zarządy dróg, Policja, Starostwo

Cele krótkoterminowe w tym zakresie są realizowane zgodnie z obowiązującymi przepisami. Monitoring zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii prowadzony jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku. Zadania z zakresu ochrony przed zagrożeniami naturalnymi są zadaniami ciągłymi i wymagają stałego nadzoru służb do tego uprawnionych.

Tabela 9 Stan realizacji harmonogramu rzeczowo – finansowego w zakresie poważnych awarii i zagrożeń naturalnych

L.p	Zadanie	Termin realizacji	Realizatorzy	Całkowity koszt [zł]	Źródła finansowania	Stopień realizacji
1	Uzupełnianie sprzętu i materiałów dla służb ratowniczych	2007 - 2008	Gmina Kwidzyn Straż Pożarna	bd	fundusze ekologiczne budżet Gminy	zrealizowane
2	Informowanie społeczeństwa gminy o wystąpieniu poważnych awarii przemysłowych lub zagrożeń naturalnych	2007 - 2008	Gmina Kwidzyn, Straż Pożarna, Starostwo Powiatowe, Policja, szkoły, media	bd	fundusze ekologiczne budżet gminy	realizowane
3	Działania edukacyjne dla ogółu ludności gminy w zakresie postępowania w przypadku wystąpienia poważnej awarii lub zagrożenia naturalnego i zapobiegania im	2007 - 2008	Gmina Kwidzyn Straż Pożarna, Starostwo Powiatowe, Policja, szkoły, media	bd	fundusze ekologiczne	zrealizowane

3.6 Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w zakresie ochrony przyrody i krajobrazu

Analizę realizacji założonych w *Programie...* działań dokonano na podstawie oceny jakościowej opierającej się na 5 stopniowej skali:

- zrealizowane,
- nie zrealizowane,
- w trakcie realizacji (realizowane),
- zadanie ciągle (realizowane corocznie),
- brak informacji.

Poniżej przedstawiono ocenę stopnia realizacji celów krótkoterminowych w zakresie ochrony przyrody i krajobrazu.

Tabela 10. Stan realizacji celów krótkoterminowych i kierunków działań w zakresie ochrony przyrody i krajobrazu

Cel	Stan realizacji	Jednostka odpowiedzialna
Aktualizacja ewidencji gruntów rolnych i nieużytków pod kątem możliwości ich zalesienia	zadanie ciągle - realizowane.	Gmina Kwidzyn, Starostwo Powiatowe w Kwidzynie, ANR
Zalesianie lub zagospodarowanie w kierunku rekreacyjno – wypoczynkowym gruntów wyłączonych z użytkowania rolniczego oraz nieużytków	zadanie ciągle - realizowane (realizuje się zagospodarowanie w kierunku rekreacyjno – wypoczynkowym. W 2007/2008 urządzono teren gminny w Rozpędzinach, Gurczu, Tychnowach i Liczu.	Gmina Kwidzyn, Nadleśnictwa
Wytypowanie obiektów przyrodniczych do utworzenia użytków ekologicznych, pomników przyrody i stanowisk dokumentacyjnych	w trakcie realizacji	Gmina Kwidzyn, szkoły
Opracowanie i utworzenie dydaktycznych ścieżek przyrodniczych na terenach przyrodniczo cennych	zadanie w części zrealizowane	Urząd Gminy, Ośrodek Edukacji Ekologicznej "Zielona Szkoła" w Brachlewie, Nadleśnictwo Kwidzyn
Inwentaryzacja i waloryzacja przyrodnicza gminy	zadanie nie zrealizowane	Gmina
Budowa przejść dla zwierząt pod trasami komunikacyjnymi i przepławek dla zwierząt wodnych	nie zrealizowane	Zarządy dróg
Konserwacja zieleni na terenach gminy	zadanie ciągle (realizowane corocznie)	Gmina
Konserwacja zieleni w pasach drogowych ulic powiatowych i gminnych	zadanie ciągle (realizowane corocznie)	Gmina, zarządcy dróg
Uregulowanie granicy leśno - polnej	w trakcie realizacji	Gmina, Nadleśnictwo Kwidzyn
Utrzymanie lasów stanowiących własność komunalną	zadanie ciągle (realizowane corocznie) Powyższe tereny zostały uporządkowane.	Gmina
Podczas zmian przeznaczenia gruntów zwracanie uwagi na znajdujące się pod ziemią	zadanie ciągle (realizowane corocznie)	Właściciele gruntów, Gmina, inwestorzy prywatni

Cel	Stan realizacji	Jednostka odpowiedzialna
urządzenia melioracyjne		
Prowadzenie ciągłej edukacji ekologicznej na temat form ochrony przyrody	zadanie ciągłe (realizowane corocznie)	Gmina, Starostwo Powiatowe, placówki oświatowe, Ośrodek Edukacji Ekologicznej „Zielona Szkoła” w Brachlewie, Stowarzyszenie EKO-INICJATYWA
Włączenie organizacji i stowarzyszeń ekologicznych „non profit” do współpracy w ochronie czynnej obiektów i obszarów przyrodniczych w ramach edukacji ekologicznej	zadanie ciągłe (realizowane corocznie)	Gmina, Starostwo Powiatowe, Ośrodek Edukacji Ekologicznej „Zielona Szkoła” w Brachlewie, Stowarzyszenie EKO-INICJATYWA

Rzetelna ocena stopnia realizacji przyjętych celów wymaga dłuższego okresu czasu. Wyniki ich realizacji będą widoczne w dłuższym horyzoncie czasowym. Cele krótkoterminowe realizowane dotyczą przede wszystkim konserwacji terenów zielonych oraz edukacji ekologicznej na temat form ochrony przyrody. Na terenie gminy wybudowano także ścieżki pieszo - rowerowe. W granicach administracyjnych gminy znajduje się obszar Natura 2000 o nazwie „Dolina Wisły”. Istotną rolę na terenie gminy przywiązuje się do edukacji ekologicznej.

Tabela 11 Stan realizacji harmonogramu rzeczowo – finansowego w zakresie ochrony przyrody i krajobrazu

L.p	Zadanie	Termin realizacji	Realizatorzy	Całkowity koszt [zł]	Źródła finansowania	Stopień realizacji
1	Tworzenie rezerwatów, obszarów chronionego krajobrazu, parków krajobrazowych, użytków ekologicznych, ustanawianie pomników przyrody	2007 - 2008	Gmina Kwidzyn, Wojewoda Pomorski	20 000 (koszt szacunkowy)	fundusze ekologiczne	realizowane
2	Promocja walorów przyrodniczych gminy	2007 - 2008	Gmina Kwidzyn Starostwo Powiatowe szkoły, media, organizacje turystyczne	10 000 (koszt szacunkowy)	fundusze ekologiczne środki inwestorów	realizowane
3	Ochrona obszarów cennych przyrodniczo	2007 - 2008	Gmina Kwidzyn Wojewoda Pomorski	20 000	fundusze ekologiczne budżet Gminy	realizowane
4	Rozbudowa ścieżek przyrodniczo-edukacyjnych w kompleksach leśnych	2007 - 2008	Nadleśnictwo	bd	środki publiczne	realizowane
5	Nasadzenia nowych drzew i krzewów	2007 - 2008	Gmina Kwidzyn, Zarządcy dróg Podmioty prywatne mieszkańcy gminy	bd	fundusze ekologiczne budżet Gminy środki zarządów dróg	realizowane
6	Utrzymanie lasów stanowiących własność komunalną	2007 - 2008	Gmina Kwidzyn	bd	budżet Gminy	realizowane
7	Urządzanie, utrzymywanie i ochrona istniejącej zieleni urządzonej	2007 - 2008	Gmina Kwidzyn właściciele terenów	100 000 (koszt szacunkowy)	fundusze ekologiczne środki inwestorów	realizowane

3.7 Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w zakresie ochrony surowców mineralnych i gleby

Analizę realizacji założonych w *Programie...* działań dokonano na podstawie oceny jakościowej opierającej się na 5 stopniowej skali:

- zrealizowane,
- nie zrealizowane,
- w trakcie realizacji (realizowane),
- zadanie ciągle (realizowane corocznie),
- brak informacji.

Tabela 12 Stan realizacji celów krótkoterminowych i kierunków działań w zakresie surowców mineralnych i gleby

Cel	Stan realizacji	Jednostka odpowiedzialna
Skuteczne egzekwowanie przy prowadzeniu eksploatacji zasad i norm prawnych, zgodnie z Prawem geologicznym i górniczym	zadanie ciągle (realizowane corocznie)	Starostwo Powiatowe
Maksymalne wykorzystanie zasobów kopalin w granicach udokumentowania	zadanie ciągle (realizowane corocznie)	Starostwo Powiatowe, właściciele kopalń
Ochrona złóż nie eksploatowanych poprzez uwzględnienie ich w planach zagospodarowania przestrzennego	zadanie ciągle (realizowane corocznie)	Starostwo Powiatowe, Gmina Kwidzyn
Eliminacja nielegalnej eksploatacji kopalin, szczególnie na terenach rolniczych o wysokiej bonitacji gleb i terenów leśnych	zadanie ciągle (realizowane corocznie)	Starostwo Powiatowe, Gmina
Rekultywacja terenów poeksploatacyjnych zgodnie z zatwierdzonym planem ruchu	zadanie ciągle (realizowane corocznie)	Starostwo Powiatowe, właściciele kopalń
Rekultywacja lub rewitalizacja terenów dawnych wyrobisk eksploatacyjnych i niedopuszczanie do ich dalszej degradacji (np. w postaci niekontrolowanego składowania odpadów)	zadanie ciągle (realizowane corocznie)	Starostwo Powiatowe, właściciele gruntów, Gmina
Upowszechnianie zasad Dobrej praktyki rolniczej i rolnictwa ekologicznego.	zadanie ciągle (realizowane corocznie)	Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego
Ochrona gleb zagrożonych erozją, szczególnie na skarpie wysoczyzny, poprzez wprowadzenie roślinności trwałej, zalesianie i zadrzewianie	zadanie ciągle (realizowane corocznie)	Nadleśnictwo, Gmina
Rekultywacja gleb i gruntów zdegradowanych i zanieczyszczonych, przeznaczanie gleb zdegradowanych do	zadanie ciągle	realizacja przez Gminę Kwidzyn oraz właścicieli

Cel	Stan realizacji	Jednostka odpowiedzialna
zalesiania lub rekreacji	(realizowane corocznie)	
Prowadzenie działań edukacyjno – informacyjnych dla mieszkańców dotyczących stanu zanieczyszczenia gleb i ich prawidłowego wykorzystania, głównie stosowania odpowiednich upraw i racjonalnego użycia nawozów sztucznych i środków ochrony roślin na terenach rolnych, ogródków działkowych i leśnych	zadanie ciągle (realizowane corocznie)	Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego, rolnicy, właściciele działek, gmina

Cele krótkookresowe w zakresie ochrony zasobów kopalin oraz ochrony gleb zostały określone zgodnie z Prawem ochrony środowiska. W większości ich realizacja należy do kompetencji Starostwa Powiatowego w Kwidzynie. Zadania realizowane są prawidłowo.

3.8 Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w zakresie edukacji ekologicznej mieszkańców gminy

Edukacja ekologiczna, czyli podnoszenie świadomości ekologicznej całego społeczeństwa, jest podstawowym warunkiem spełnienia założeń idei zrównoważonego rozwoju. Dotyczy to zarówno młodego pokolenia, jak i ludzi dorosłych na wszystkich płaszczyznach życia. Edukacja ekologiczna należy do działań o charakterze ciągłym i długofalowym. Na terenie gminy Kwidzyn podjęto szereg działań w zakresie edukacji ekologicznej. Szczegółowy opis działań przedstawiono w tabeli 1.

Tabela 13 Wykaz jednostek prowadzących edukację ekologiczną na terenie gminy Kwidzyn oraz zadań zrealizowanych w latach 2007 - 2008

Jednostka prowadząca edukację ekologiczną	Tematyka		Źródła finansowania
	Lata		
	2007	2008	
Szkoła podstawowa w Janowie	Akcja Sprzątanie Świata (wrzesień); Dzień Ziemi (kwiecień); Zbiórka aluminium; Zbiórka baterii; Zimowe dokarmianie ptaków; Udział klas III i IV w zajęciach Zielonej Szkoły; Udział klas 0-III w zajęciach ekologicznych prowadzonych przez EKO-inicjatywę w Zaułku Benowo – maj 2007; Spotkanie z leśnikiem dla klas I-II pt. „Co w lesie piszczy”;	Akcja Sprzątanie Świata (wrzesień); Dzień Ziemi (kwiecień); Zbiórka aluminium; Zbiórka baterii; Zimowe dokarmianie ptaków; Udział klas III i IV w zajęciach Zielonej Szkoły;	Urząd Gminy Kwidzyn
Szkoła Podstawowa w Korzeniewie	Akcja Sprzątanie Świata; Światowy Dzień walki z Głodem; Rajdy rowerowe po okolicy-Janowo, Orkusz, Ryjewo, ścieżka przyrodniczo- leśna Sadlinki; Poznajemy Małą Ojczyznę rowerem przemierzając Ziemię Kwidzyńską; Konkurs pt. „Najśmieszniejsza skarbonka wykonana z odpadów”; Ptasia stołówka – akcja dokarmiania ptaków; Odnawialne źródła energii – spotkanie z przedstawicielem KO-INICJATYWY; Konkursy przyrodnicze, wiedzy , plastyczne: Cztery Pory Roku”; Konkurs przyrodniczy „Zwiastuny wiosny”; Udział w Wojewódzkim konkursie ekologicznym „Drewno ma to coś – energia z lasów” – II miejsce; Gminny Konkurs Przyrodniczy „Lasy Europy”; Konkurs Wykorzystujemy surowce wtórne- „Dbamy o przyrodę”; Dzień wiosny; Dzień Ziemi i Światowy Dzień Zdrowia– akademia dotycząca zdrowia i zagrożeń naszej planety; Powiatowy Konkurs Przyrodniczy „Znam Krzewy i drzewa”; Konkurs krajoznawczo-turystyczny pod hasłem „Piękna nasza Polska cała”;	Akcja „Sprzątanie Świata”; Dni Ochrony Przyrody – członkowie LOP wykonali albumy szlakiem parków narodowych; Stołówka dla ptaków – naprawa starych karmników, wykonanie nowych i przymocowanie ich na drzewach, zbieranie karmy i dokarmianie, obserwacja ptaków przy karmnikach; Akcja choinkowa – pogadanka nt ”Ochrony drzew” – prace plastyczne pt. „Drzewko choinkowe w twoim domu”; - Konkurs przyrodniczy dla klas I-III pn. Ochrona przyrody w Polsce”; Ogólnopolski Konkurs Plastyczny pod hasłem „Kłęska – powódź czy huragan – straż pożarna Ci pomaga”; Powiatowy konkurs poetycki „Ziemia naszym skarbem”; Ogólnopolski Konkurs dla uczniów klas II „Jesienny pejzaż w naszej okolicy”; Światowy Dzień Walki z Głodem – zbiórka żywności, wspólny posiłek, akcja podzieli się śniadaniem ze swoim kolegą; Konkurs Wiedzy Pożarniczej pt.” Młodzież zapobiega pożarom”; Piknik wiosenny – obserwacja zwiastunów wiosny; Wycieczka do muzeum – zwiedzanie wystawy przyrodniczej;	Budżet szkoły, środki Szkolnej Kasy Oszczędności i Samorządu Uczniowskiego

Jednostka prowadząca edukację ekologiczną	Tematyka		Źródła finansowania
	Lata		
	2007	2008	
		Wycieczka krajoznawcza na trasie Kraków-Gorce-Kalwaria Zebrzydowska-Inwałd-Dąbrowa Górnicza; Konkurs „Piękna Nasza Polska Cała”; Rajdy rowerowe po okolicy-Gniew, ścieżka przyrodniczo-leśna Sadlinki;	
Gimnazjum w Liczu	Realizacja ogólnopolskiego projektu ekologicznego „Młody Menager Środowiska”; Udział gimnazjum w ogólnopolskim konkursie organizowanym pod patronatem Towarzystwa Przyjaciół Lasu „Czysty Las”; Edukacyjne warsztaty papieru czerpanego przy współpracy z EKO-INICJATYWA; Edukacyjne warsztaty „Odnawialne źródła energii szansą rozwoju społeczności lokalnych - EKO-INICJATYWA; Przeprowadzenie ogólnopolskiej akcji „Sprzątanie Świata”; Zajęcia edukacyjne w Zielonej Szkole w Brachlewie dla klas II; Zajęcia edukacyjne terenowe „Ekosystem lasu” – współpraca z leśniczym Nadleśnictwa w Kwidzynie; Zajęcia edukacyjne przeprowadzone na plantacji nasiennej Nadleśnictwa Kwidzyn; Obchody Dnia Ziemi, Dnia Ochrony Środowiska; Zbiórka surowców wtórnych; Realizacja projektu środowiskowego „Ogród-Przyrodnik”.		Środki EFS, budżet szkoły, środki własne uczniów
Gimnazjum Nowy Dwór	Zajęcia klas II w Zielonej Szkole w Brachlewie; Zajęcia warsztatowe przy współudziale Nadleśnictwa Kwidzyn; Uzyskanie tytułu Szkoły Globalnej dzięki realizacji zadań z zakresu m.in. ochrony środowiska zgodnymi z Milenijnymi Celami Rozwoju wyznaczonymi przez ONZ- przedstawienie teatralne pt. „Przyroda kontra człowiek”, reklamy nt. wykorzystywania alternatywnych źródeł energii. Zakupiono również pojemniki do selektywnej zbiórki odpadów na terenie szkoły; Wyjazd nauczycieli na wysypisko w Gilwie Małej.		Urząd Gminy Kwidzyn
Szkoła Podstawowa w Tychnowach	Zajęcia prowadzone w klasach 0 i II; Zajęcia w lesie z udziałem rodziców, wykonanie karmnika, dokarmianie ptaków w okresie zimy, powitanie wiosny, wycieczka do pasieki, zbieranie puszek i makulatury, wycieczka do miasta uzdrowskiego – Ciechocinek. Zbiórka baterii; Udział w ogólnopolskiej akcji „Sprzątanie świata”; Edukacja ekologiczna w ramach zajęć klas III i VI w Zielonej Szkole; Realizacja programu w klasach I-III Czym skorupka za młodu ...;	Zbiórka baterii; Realizacja programu „My mali ekolodzy”; Udział w ogólnopolskiej akcji „Sprzątanie świata”; Edukacja ekologiczna w ramach zajęć klas III i VI w Zielonej Szkole : segregacja odpadów, budowa lasu, rośliny i zwierzęta chronione w Polsce; Warsztaty EKO-INICJATYWY dla kals I-III i IV-VI na temat „Odnawialne źródła energii”; Udział w konkursie powiatowym „Rozpoznajemy drzewa i krzewy”;	Urząd Gminy Kwidzyn, budżet szkoły; Stowarzyszenie Eko – Inicjatywa w Kwidzynie, budżet szkoły; Urząd Gminy w Kwidzynie;

Jednostka prowadząca edukację ekologiczną	Tematyka		Źródła finansowania
	Lata		
	2007	2008	
	Zbiórka surowców wtórnych w klasach IV,V; Udział w konkursie powiatowym „Rozpoznajemy drzewa i krzewy”;		
Szkoła Podstawowa w Rakowcu	Coroczna akcja „Sprzątanie Świata”, w której udział brali wszyscy uczniowie, Zbiórka karmy dla zwierząt leśnych. Uczniowie zebrali ok. 300kg kasztanów i żołądzi, które zostały przekazane do koła łowieckiego; Wykonanie karmników dla ptaków; Gromadzenie suchej karmy dla ptaków i ich dokarmianie w okresie zimy; Uczniowie uczestniczyli w zajęciach informacyjno-edukacyjnych o następującej tematyce: „Odnawialne źródła energii – szansą rozwoju społeczności lokalnych” - zajęcia zostały przeprowadzone przez przedstawiciela stowarzyszenia „Eko-Inicjatywa”, „Las i jego mieszkańcy” – zajęcia dla uczniów klas I-III przeprowadzone przez przedstawiciela Nadleśnictwa Kwidzyn, „Rola koła łowieckiego” – zajęcia z uczniami klas czwartych przeprowadził przedstawiciel Nadleśnictwa Kwidzyn, „Poznajmy przyrodę Polski Północnej” – zwiedzanie wystawy przyrodniczej w Muzeum Kwidzynie, Uczniowie klasy III i VI uczestniczyli w zajęciach edukacji ekologicznej w Zielonej Szkole w Brachlewie, Uczniowie brali udział w powiatowym konkursie fotograficznym „Nadleśnictwo Kwidzyn w obiektywie”.		IP Kwidzyn; Urząd Gminy w Kwidzynie; Szkoła Marzeń; rodzice
Przedszkole w Marezie	Systematyczne uczestniczenie dzieci w zabawach i zajęciach proekologicznych i przyrodniczych; Rajd ekologiczny; Przygotowanie doświadczeń i eksperymentów z zakresu przyrody żywej i nieożywionej; Wycieczka do „Zielonej Szkoły” – zakup drzewek i krzewów; Sadzenie w ogrodzie przedszkolnym zakupionych drzewek; Wycieczka do lasu i „Zielonej szkoły” w Brachlewie; Zaakcentowanie na terenie placówki oraz w działaniach na rzecz środowiska dni szczególnie ważnych dla ochrony przyrody: Akcja :”Sprzątanie świata” oraz „Międzynarodowy Dzień Ziemi”; Uwiecznianie prowadzonych działań na zdjęciach oraz poprzez rysunki i prace plastyczne dzieci; Gromadzenie materiałów z przyrody żywej i nieożywionej do kącików przyrody; Zorganizowanie Przedszkolnego Konkursu Recytatorskiego o tematyce ekologicznej; Oglądanie filmów o tematyce przyrodniczej z serii „Kropelka”; Wykonywanie przez dzieci wszelkich prac konkursowych z materiałów przyrodniczych: prace przestrzenne i płaskie tj. plakat „Posłuchaj dobrej rady segreguj odpady” i praca przestrzenna „Śmieciosztuka”; Zorganizowanie dwukrotnie w ciągu roku szkolnego konkursów ekologicznych; Utworzenie w salach przedszkolnych „bibliotek przyrodniczych” – gromadzenie książeczek tematycznych; Zorganizowanie imprezy podsumowującej z udziałem zaproszonych gości (rodziców): prezentacja wszelkich wytworów powstałych podczas trwania projektu (prace plastyczne, plakaty, formy przestrzenne),		Urząd Gminy, przedszkole, rodzice

Jednostka prowadząca edukację ekologiczną	Tematyka		Źródła finansowania
	Lata		
	2007	2008	
	<p>prezentacja mody pod hasłem „Ekologiczny pokaz mody”, pytania konkursowe dla dzieci o tematyce ekologicznej, quiz dla rodziców i nauczycieli, segregacja śmieci, układanie hasel przyrodniczych, prezentacje poznanych przez dzieci wierszy i piosenek o tematyce ekologicznej;</p> <p>Wycieczka do leśniczówki w Ryjewie- spotkanie z leśnikiem, szukanie oznak wiosny;</p> <p>Obserwacja przyrody w czterech porach roku: spacer po okolicy, wycieczki do parku.</p>		
Przedszkole w Rakowcu	<p>Cykl zajęć na temat "Bez wody nie ma życia";</p> <p>Uroczyste obchody święta Ziemi połączone z sadzeniem kwiatów w przedszkolu;</p> <p>Rajdy ekologiczne dla dzieci 6 - letnich organizowane we współpracy z leśniczym;</p> <p>Konkurs plastyczny "Kolorowa Wiosna" zorganizowany dla dzieci z naszego przedszkola oraz dzieci z Niepublicznego Przedszkola "Promyk" w Kwidzynie;</p> <p>Udział w akcji sprzątania Świata;</p> <p>Wycieczki mające na celu poznawanie różnych środowisk przyrodniczych: las, zbiorniki wodne, łąka połączone z gromadzeniem pokarmu dla ptaków na zimę.</p>	<p>Cykl zajęć na temat "Bez wody nie ma życia";</p> <p>Uroczyste obchody święta Ziemi połączone z sadzeniem kwiatów w przedszkolu;</p> <p>Rajdy ekologiczne dla dzieci 6 - letnich organizowane we współpracy z leśniczym;</p> <p>Udział w akcji sprzątania Świata;</p> <p>Wycieczki mające na celu poznawanie różnych środowisk przyrodniczych: las, zbiorniki wodne, łąka połączone z gromadzeniem pokarmu dla ptaków na zimę;</p> <p>Udział w konkursie plastycznym zorganizowanym przez Niepubliczne Przedszkole Ekologiczne w Kwidzynie pod hasłem "Śmieciosztuka";</p> <p>VII Biesiady literackie pod hasłem "Piękno czterech pór roku" zorganizowane dla dzieci przedszkolnych;</p> <p>Konkurs plastyczny zorganizowany w plenerze pod hasłem "Wiosna wokół nas";</p> <p>Integracyjne zabawy ekologiczne z rówieśnikami z Ekologicznego Przedszkola Niepublicznego w Kwidzynie pod hasłem "Żyjmy zdrowiej".</p>	<p>Urząd Gminy w Kwidzynie, przedszkole w Rakowcu; Nadleśnictwo Kwidzyn; rodzice;</p>
Zielona Szkoła w Brachlewie	<p>Edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży głównie z terenu gminy Kwidzyn i Miasta Kwidzyna. Zajęcia prowadzone są przez leśników, ornitologów, specjalistów ochrony środowiska oraz miłośników przyrody. Tematyka zajęć edukacyjnych realizowana w Zielonej Szkole:</p> <p>zajęcia z meteorologii z wykorzystaniem przyrządów pomiarowych posterunku meteorologicznego wybudowanego z funduszu Nadleśnictwa Kwidzyn;</p> <p>gospodarka odpadami i gospodarka wodno - ściekowa; praktyczna nauka segregacji odpadami; znacznie recyklingu w walce z odpadami ;</p> <p>las jako środowisko życia roślin i zwierząt - funkcjonowanie ekosystemu leśnego w różnych porach roku ;</p> <p>szkółka leśna i jej rola w biologicznej odnowie lasów - wycieczka do Szkołki Leśnej w Brachlewie;</p> <p>zajęcia ornitologiczne połączone z obserwacją ptaków w ich naturalnym środowisku, z wykorzystaniem lornetek i lunety;</p>		<p>Urząd Gminy Kwidzyn, Urząd Miasta Kwidzyna; WFOŚiGW w Gdańsku</p>

Jednostka prowadząca edukację ekologiczną	Tematyka		Źródła finansowania
	Lata		
	2007	2008	
	orientacja w terenie; marsz na orientację z wykorzystaniem kompasów i map ; biologiczne oczyszczanie ścieków – rola bakterii w oczyszczaniu ścieków – wycieczka do oczyszczalni ścieków w Brachlewie		

4. Analiza wydatków inwestycyjnych poniesionych na ochronę środowiska

4.1. Sprawozdanie z gospodarowania Gminnym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej za lata 2007 – 2008

Inwestycje z zakresu ochrony środowiska są finansowane m.in. ze źródeł publicznych – fundusze ekologiczne. Fundusze ekologiczne służą finansowaniu przedsięwzięć w dziedzinie ochrony środowiska, zgodnie z zapisami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2008 r Nr 25, poz. 150 z późn. zm.). Art. 406 tej ustawy stanowi, iż: Środki gminnych funduszy przeznacza się na:

- edukację ekologiczną oraz propagowanie działań proekologicznych i zasady zrównoważonego rozwoju;
- wspomaganie realizacji zadań państwowego monitoringu środowiska;
- wspomaganie innych systemów kontrolnych i pomiarowych oraz badań stanu środowiska, a także systemów pomiarowych zużycia wody i ciepła;
- wspomaganie systemów gromadzenia i przetwarzania danych związanych z dostępem do informacji o środowisku;
- realizowanie zadań modernizacyjnych i inwestycyjnych, służących ochronie środowiska i gospodarce wodnej, w tym instalacji lub urządzeń ochrony przeciwpowodziowej i obiektów małej retencji wodnej;
- przedsięwzięcia związane z ochroną przyrody, w tym urządzenie i utrzymanie terenów zieleni, zadrzewień, zakrzewień oraz parków;
- przedsięwzięcia związane z gospodarką odpadami i ochroną powierzchni ziemi;
- przedsięwzięcia związane z ochroną powietrza;
- przedsięwzięcia związane z ochroną wód;
- profilaktykę zdrowotną dzieci na obszarach, na których występują przekroczenia standardów jakości środowiska;
- wspieranie wykorzystania lokalnych źródeł energii odnawialnej oraz pomoc przy wprowadzaniu bardziej przyjaznych dla środowiska nośników energii;
- wspieranie ekologicznych form transportu;
- działania z zakresu rolnictwa ekologicznego bezpośrednio oddziałujące na stan gleby, powietrza i wód, w szczególności na prowadzenie gospodarstw rolnych produkujących metodami ekologicznymi położonych na obszarach szczególnie chronionych na podstawie przepisów ustawy o ochronie przyrody;
- inne zadania ustalone przez radę gminy, służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej, wynikające z zasady zrównoważonego rozwoju, w tym na programy ochrony środowiska.

Działania podejmowane przez Gminę Kwidzyn w zakresie ochrony środowiska naturalnego finansowane są przede wszystkim ze środków Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Poniżej w tabeli 14 przedstawiono wydatki Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Tabela 14 Wydatki Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (bez gospodarki odpadami)

Lata	Przychody [PLN]	Wydatki [PLN]
2007	2 261 718	2 016 826,00
2008	2 387 000	1 660 427,05

Środki finansowe znajdujące się w dyspozycji GFOŚiGW pochodzą głównie z opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska. Opłaty są wnoszone przez podmioty gospodarcze. Głównym płatnikiem w tym zakresie jest International Paper Kwidzyn S.A. z tytułu poboru wody z rzeki Wisły dla celów przemysłowych i odprowadzania ścieków do Wisły w rejonie Korzeniewa oraz za składowanie żużla i popiołów w Grabówku. Spółka ta w wyniku wprowadzonych modernizacji, nowoczesnych technologii i oszczędności ponosi obecnie znacznie niższe opłaty, aniżeli w latach poprzednich, w związku z czym również znacznie zmniejszyły się wpływy Gminnego Funduszu.

5. Wnioski i rekomendacje

Na wstępie należy podkreślić, że stopień wdrażania przyjętych w Programie... założeń przebiega prawidłowo i stwierdzić należy, iż podjęte działania są znaczące dla poprawy stanu środowiska w gminie.

Na podstawie przeprowadzonej oceny stwierdzono, że założone cele i działania w większości należą do zadań ciągłych i są realizowane sukcesywnie. Duża część zaproponowanych działań znajduje się poza kompetencjami Gminy, niemniej jednak Gmina odgrywa inspirującą i koordynującą rolę w zakresie ochrony środowiska. Podstawowym działaniem w tym zakresie jest edukacja ekologiczna mieszkańców gminy. Edukacja ekologiczna ma na celu wykształcenie u ludzi takich postaw proekologicznych, które wpłyną na minimalizację nadmiernej eksploatacji zasobów środowiska naturalnego oraz przyczynią się do poprawy jego stanu. Edukacja ekologiczna obejmuje wszystkich ludzi bez wyjątku. Tylko świadome i rozumne społeczeństwo jest w stanie realizować zasady zrównoważonego rozwoju. Należy tu zaznaczyć, że prowadzona jest ona na terenie Gminy Kwidzyn w sposób prawidłowy.

Cele zaproponowane w Programie ochrony środowiska dla gminy Kwidzyn w zakresie jakości wód i stosunków wodnych, powietrza atmosferycznego, hałasu i wibracji, promieniowania elektromagnetycznego, poważnych awarii i zagrożeń naturalnych, ochrony przyrody i krajobrazu, ochrony zasobów kopalin, ochrony gleb zostały sformułowane prawidłowo, zgodnie z Polityką ekologiczną państwa i polskim prawodawstwem w zakresie ochrony środowiska.

Z oceny realizacji *Programu...* wynika, że w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Kwidzyn należy dokonać korekty wskaźników efektywności programu. Wskaźniki powinny opierać się o dane łatwe do zweryfikowania (dane Głównego Urzędu Statystycznego oraz raporty o stanie środowiska WIOŚ). Wskaźniki powinny być także uzupełnione i uszczegółowione, by lepiej odzwierciedlały stan realizacji założonych w Programie celów i działań. Należy także dostosować *Program...* do aktualnie obowiązującego prawa w zakresie ochrony środowiska.

Załącznik nr 1

Edukacja ekologiczna prowadzona w latach 2007-2008 na terenie gminy Kwidzyn

PRZEDSZKOLE W MAREZIE

W roku szkolnym 2007/2008 Przedszkole w Marezie podjęło się zadania realizacji treści edukacyjnych poruszających problem ochrony przyrody pt. "Świat wokół nas".

Określone zostały zadania, które były realizowane od września 2007 roku do kwietnia 2008 roku. Są one następujące:

- Systematyczne uczestniczenie dzieci w zabawach i zajęciach proekologicznych i przyrodniczych;
- Rajd ekologiczny;
- Przygotowywanie doświadczeń i eksperymentów z zakresu przyrody ożywionej i nieożywionej;
- Wycieczka do „zielonej Szkołki” - zakup drzewek i krzewów;
- Sadzenie w ogrodzie przedszkolnym zakupionych drzew
- • Wycieczka do lasu i „zielonej szkoły” w Brachlewie;
- Zaakcentowanie na terenie placówki oraz w działaniach na rzecz środowiska dni szczególnie ważnych dla ochrony przyrody:
 - Akcja "Sprzątanie świata" 17.09;
 - Międzynarodowy Dzień Ziemi: 22.04.
- Uwiecznianie prowadzonych działań na zdjęciach oraz poprzez rysunki i prace plastyczne dzieci;
- Gromadzenie materiałów i przyrody ożywionej i nieożywionej do kącików przyrody;
- Zorganizowanie Przedszkolnego Konkursu Recytatorskiego o tematyce ekologicznej
- Oglądanie-filmów o tematyce przyrodniczej, np. z serii "Kropelka";
- Wykonywanie przez dzieci wszelkich prac konkursowych z materiałów przyrodniczych: prace przestrzenne i płaskie, tj. plakat „Posłuchaj dobrej rady segreguj odpady” i praca przestrzenna "Śmieciosztuka";
- Zorganizowanie dwukrotnie w ciągu roku szkolnego konkursów ekologicznych;
- Utworzenie w salach przedszkolnych "biblioteczek przyrodniczych" - gromadzenie książeczek tematycznych;
- Zorganizowanie imprezy podsumowującej z udziałem zaproszonych gości (rodziców);
 - prezentacja wszelkich wytworów powstałych podczas trwania projektu (prace plastyczne, plakaty, formy przestrzenne);
 - prezentacja mody pod hasłem "Ekologiczny pokaz mody";
 - pytania konkursowe dla dzieci o tematyce ekologicznej;
 - quiz dla rodziców i nauczycieli;
 - segregacja śmieci;
 - układanie haseł przyrodniczych;
 - prezentacje poznanych przez dzieci wierszy i piosenek o tematyce ekologicznej;
- Wycieczka do leśniczówki w Ryjewie: "
 - spotkanie z leśnikiem;
 - szukanie oznak wiosny;
- Obserwacja przyrody w czterech porach roku:
 - spacer po okolicy;
 - wycieczki do parku;

PRZEDSZKOLE W RAKOWCU

- Cykl zajęć na temat "Bez wody nie ma życia" - Corocznie w marcu;
- Uroczyste obchody święta Ziemi połączone z sadzeniem kwiatów w przedszkolu - corocznie w kwietniu;
- Rajdy ekologiczne dla dzieci 6 - letnich organizowane we współpracy z leśniczym corocznie pod innym hasłem- corocznie w maju;
- Konkurs plastyczny "Kolorowa Wiosna" zorganizowany dla dzieci z naszego przedszkola oraz dzieci z Niepublicznego Przedszkola "Promyk" w Kwidzynie - maj 2007 rok;
- Udział w akcji sprzątania Świata – corocznie;
- Wycieczki mające na celu poznawanie różnych środowisk przyrodniczych: las, zbiorniki wodne, łąka połączone z gromadzeniem pokarmu dla ptaków na zimę - corocznie w różnych porach roku;
- Udział w konkursie plastycznym zorganizowanym przez Niepubliczne Przedszkole Ekologiczne w Kwidzynie pod hasłem "Śmieciosztuka" – kwiecień 2008 r.;
- VII Biesiady literackie pod hasłem "Piękno czterech pór roku" zorganizowane dla dzieci przedszkolnych - kwiecień 2008 r.;
- Konkurs plastyczny zorganizowany w plenerze pod hasłem "Wiosna wokół nas" - czerwiec 2008 r.;
- Integracyjne zabawy ekologiczne z rówieśnikami z Ekologicznego Przedszkola Niepublicznego w Kwidzynie pod hasłem "Żyjmy zdrowiej" - czerwiec 2008 r.

SZKOŁA PODSTAWOWA W JANOWIE

W latach 2007-2008 w Szkole Podstawowej w Janowie odbyły się następujące działania w zakresie edukacji ekologicznej pomijając programy dydaktyczne dla danego etapu edukacyjnego:

- Coroczna akcja sprzątania świata (wrzesień) - apel, przedstawienie, zadania edukacyjne, sprzątanie terenów sołectw z których uczniowie uczęszczają do naszej szkoły;
- Corocznie obchodzony Dzień Ziemi (kwiecień)- apel i posadzenie świerka na boisku szkoły przez dzieci z klasy 0;
- Zbiórka aluminium- w 2007r;
- Zbiórka baterii- współpraca z firmą Reba- od 2007r, do chwili obecnej;- w ramach zbiórki odbył się konkurs indywidualny i klasowy na zbiórkę największej ilości baterii;
- Zimowe dokarmianie ptaków- zima 2008/9;
- Udział klas III i VI w zajęciach Zielonej Szkoły;
- Udział klas 0-III w zajęciach ekologicznych prowadzonych przez EKO-Incjatywę Zaułku Benowo- maj 2007;
- Spotkanie z leśnikiem dla klas I-III- Pt. „Co w lesie piszczy!";

SZKOŁA PODSTAWOWA W KORZENIEWIE

Działania z zakresu Edukacji ekologicznej prowadzone corocznie:

- ścieżka ekologiczna w klasach IV - VI;
- zbiórka surowców wtórnych;
- segregacja odpadów;
- konkursy wiedzy, plastyczne;
- realizacja programów profilaktycznych z elementami edukacji ekologicznej;
- udział całej społeczności szkolnej we wszystkich akcjach ogólnopolskich dotyczących ekologii;
- współpraca z EKO - Inicjatywą;
- zwiedzanie parków narodowych - wycieczki wielodniowe;
- wyjazdy klas III i VI do Zielonej Szkoły w Brachlewie;

Działania z zakresu Edukacji ekologicznej prowadzone w roku 2007:

- Sprzątanie Świata Polska 2007 - uroczysta akademie inaugurująca akcję (referaty, inscenizacje, plakaty, piosenki) i gazetka okolicznościowa, plakaty w miejscach publicznych nawołujące do segregacji śmieci, sprzątanie najbliższego środowiska;
- Światowy Dzień Walki z Głodem - zbiórka żywności, wspólny posiłek, akcja podzieli się śniadaniem ze swoim kolegą;
- rajdy rowerowe po okolicy - Janowo, Orkusz, Ryjewo, ścieżka przyrodniczo-leśna Sadlinki;
- "Poznajemy Małą Ojczyznę rowerem przemierzając Ziemię Kwidzyńską" w celu promocji walorów przyrodniczych gminy i powiatu kwidzyńskiego;
- Najśmieszniejsza skarbonka wykonana z odpadów - Konkurs dla uczniów naszej szkoły;
- "Ptasia stołówka" - dokarmianie ptaków, budowanie i zawieszanie karmników, gromadzenie pokarmów - zajęcia z leśnikiem;
- zbiórka surowców wtórnych - konkurs szkolny;
- "Odnawialne źródła energii" - spotkanie z przedstawicielami EKO-Inicjatywy;
- konkursy przyrodnicze, wiedzy, plastyczne: "Cztery Pory Roku";
- konkurs przyrodniczy "Zwiastuny wiosny";
- organizacja ferii zimowych - "ZDROWIU - TAK!!! NAŁOGOM - NIE!!! przedstawienia, filmy profilaktyczne, zawody sportowe, zajęcia na pływalni, propagowanie zdrowego stylu życia i ochrony środowiska;
- Wojewódzki Konkurs Ekologiczny: "Drewno ma to coś - energia z lasów" - II miejsce;
- Ogólnopolski Konkurs Wiedzy Pożarniczej - etap powiatowy I, II, VI miejsce i etap wojewódzki - XV miejsce;
- Gminny Konkurs Przyrodniczy "Lasy Europy" - I, II, III miejsce;
- wykorzystujemy surowce wtórne - "Dbamy o przyrodę" (apel, konkurs), celem akcji było ukazanie zagrożenia naszego środowiska;
- Dzień Wiosny - apel, spacer po okolicy, ochrona kwiatów wiosennych;
- Dzień Ziemi i Światowy Dzień Zdrowia - akademie dotycząca zdrowia i zagrożeń naszej planety;

- Powiatowy Konkurs Przyrodniczy: "Znam Krzewy i drzewa" - VI miejsce;
- wycieczka krajoznawczo - turystyczna na trasie Zielona Góra - Góry Izerskie - Leszno;
- Konkurs krajoznawczo - turystyczny pod hasłem: "Piękna nasza Polska cała".

Działania z zakresu Edukacji ekologicznej prowadzone w roku 2008:

- Sprzątanie Świata Polska 2008 - uroczysta akademii inaugurująca akcję (referaty, inscenizacje Pt. "Kto tak naśmiecił?", plakaty, piosenki) i gazetka okolicznościowa, plakaty w miejscach publicznych nawołujące do segregacji śmieci, sprzątanie najbliższego środowiska;
- Dni Ochrony Przyrody - członkowie LOP wykonali albumy szlakiem parków narodowych;
- Stołówka dla ptaków - naprawa starych karmników, wykonanie nowych i przymocowanie ich na drzewach, zbieranie karmy i dokarmianie, obserwacja ptaków przy karmnikach";
- akcja choinkowa - pogadanka nt. "Ochrony drzew" - prace plastyczne pt. "Drzewko choinkowe w twoim domu";
- konkurs przyrodniczy dla klas I - III pn. "Ochrona przyrody w Polsce";
- Ogólnopolski Konkurs Plastyczny pod hasłem: "Klęska - powódź czy huragan - straż pożarna Ci pomaga";
- Powiatowy Konkurs Poetycki "Ziemia naszym skarbem";
- Ogólnopolski Konkurs dla Uczniów Klas II "Jesienny pejzaż w naszej okolicy";
- Światowy Dzień Walki z Głodem - zbiórka żywności, wspólny posiłek, akcja podzieli się śniadaniem ze swoim kolegą;
- Konkurs Wiedzy Pożarniczej pt. "Młodzież zapobiega pożarom";
- piknik wiosenny - obserwacja zwiastunów wiosny;
- wycieczka do muzeum - zwiedzanie wystawy przyrodniczej;
- wycieczka krajoznawcza na trasie Kraków - Gorce - Kalwaria Zebrzydowska - Inwald - Dąbrowa Górnicza;
- - Konkurs "Piękna Nasza Polska Cała";
- - rajdy rowerowe po okolicy - Gniew, ścieżka przyrodniczo -leśna Sadlinki.

SZKOŁA PODSTAWOWA W RAKOWCU

Informacja dotycząca działań w zakresie edukacji ekologicznej w roku 2007-2008 w Szkole Podstawowej w Rakowcu;

- Coroczna akcja "Sprzątanie Świata", w której udział brali wszyscy uczniowie;
- Zbiórka karmy dla zwierząt leśnych. Uczniowie zebrali ok. 300 kg kasztanów i żołądki, które zostały przekazane do koła łowieckiego;
- Wykonanie karmników dla ptaków;
- Gromadzenie suchej karmy dla ptaków i ich dokarmianie w okresie zimy;

Uczniowie uczestniczyli w zajęciach informacyjno-edukacyjnych o następującej tematyce:

- "Odnawialne źródła energii - szansą rozwoju społeczności lokalnych" - zajęcia zostały przeprowadzone przez przedstawiciela stowarzyszenia „Eko-Inicjatywa”;
- "Las i jego mieszkańcy" - zajęcia dla uczniów klas I-III przeprowadzone przez przedstawiciela Nadleśnictwa Kwidzyn;
- "Rola koła łowieckiego" - zajęcia z uczniami klas czwartych przeprowadził przedstawiciel Nadleśnictwa Kwidzyn;
- "Poznajmy przyrodę Polski Północnej" zwiedzanie wystawy przyrodniczej w Muzeum Kwidzynie;
- Uczniowie klasy III i VI uczestniczyli w zajęciach edukacji ekologicznej w Zielonej Szkole w Brachlewie;
- Uczniowie brali udział w powiatowym konkursie fotograficznym "Nadleśnictwo Kwidzyn w obiektywie".

SZKOŁA PODSTAWOWA W TYCHNOWACH

Działania z zakresu Edukacji ekologicznej prowadzone w roku 2007:

- Zagadnienia Program ekologiczny w kl. O i II;
 - zajęcia w lesie z udziałem rodziców;
 - wykonanie karmnika;
 - dokarmianie ptaków w okresie zimy;
 - powitanie wiosny;
 - wycieczka do pasieki;
 - zbieranie puszek i makulatury;
 - wycieczka do miasta uzdrowiskowego- Ciechocinek;
- Zbiórka baterii w ramach współpracy z ZUO w Kwidzynie i ogólnopolskiej akcji Reba Organizacja Odzysku S.A.;
- Udział w ogólnoswiatowej akcji Sprzątania Świata (porządkowanie wyznaczonych terenów, pogadanka-Śmieci wokół nas, plakaty- Ziemia zieloną planetą);
- Edukacja ekologiczna w ramach zajęć klas III i VI w Zielonej Szkole;
- Zajęcia dydaktyczne;
 - przyroda: Dlaczego przyroda jest w niebezpieczeństwie?;
Co zagraża przyrodzie?;
Stan środowiska w mojej okolicy. Jak ratować przyrodę?;
Dlaczego potrzebne są parki narodowe i rezerwaty przyrody;.
 - nauczanie zintegrowane: Las domem zwierząt;
Dbamy o las;
Pomagamy zwierzętom zimą. Dary jesieni;
- Realizacja programu w klasach I -III Czym skorupka za młodu ... ;
- Zbiórka surowców wtórnych w kl. IV, V;
- Udział w konkursie powiatowym Rozpoznajemy drzewa i krzewy;

Działania z zakresu Edukacji ekologicznej prowadzone w roku 2007:

- Zbiórka baterii w ramach współpracy z ZUO w Kwidzynie i ogólnopolskiej akcji Reba Organizacja Odzysku S.A.;
- Realizacja programu "My mali ekolodzy";

- Udział w ogólnoswiatowej akcji Sprzątania Świata (porządkowanie wyznaczonych terenów, krzyżówka ekologiczna, przygotowanie pojemników do segregacji odpadów, plakaty- Oszczędzam, segreguję wyłączam);
- segregacja odpadów: makulatura, puszki;
- Edukacja ekologiczna w ramach zajęć klas III i VI w Zielonej Szkole:
 - segregacja odpadów;
 - budowa lasu;
 - rośliny i zwierzęta chronione w Polsce;
- Warsztaty EKO- Inicjatywy dla kl. I-III i IV VI na temat: Odnawialne źródła energii;
- Zajęcia dydaktyczne;
 - przyroda: Dlaczego przyroda jest w niebezpieczeństwie?;
 - Co zagraża przyrodzie?;
 - Stan środowiska w mojej okolicy;
 - Jak ratować przyrodę?;
 - Dlaczego potrzebne są parki narodowe i rezerваты przyrody;
 - nauczanie zintegrowane: Las domem zwierząt;
 - Dbamy o las;
 - Pomagamy zwierzętom zimą;
 - Dary jesieni;
- Udział w konkursie powiatowym Rozpoznajemy drzewa i krzewy.

GIMNAZJUM W LICZU

- Realizacja ogólnopolskiego projektu ekologicznego "Młody Menager Środowiska";
- Udział gimnazjum w ogólnopolskim konkursie organizowanym pod patronatem Towarzystwa Przyjaciół Lasu "Czysty Las";
- Edukacyjne warsztaty papieru czerpanego przy współpracy z Eko-Inicjatywą;
- Edukacyjne warsztaty "Odnawialne źródła energii szansą rozwoju społeczności lokalnych" - Eko- Inicjatywa;
- Przeprowadzenie ogólnopolskiej akcji "Sprzątanie Świata";
- Zajęcia edukacyjne w Zielonej Szkole w Brachlewie dla klas II ;
- Zajęcia edukacyjne terenowe " Ekosystem lasu" - współpraca z leśniczym z Nadleśnictwa w Kwidzynie;
- Zajęcia edukacyjne przeprowadzone na plantacji nasiennej Nadleśnictwa Kwidzyn;
- Obchody Dnia Ziemi, Dnia Ochrony Środowiska;
- Zbiórka surowców wtórnych;
- Realizacja projektu środowiskowego "Ogród - Przyrodnik";

GIMNAZJUM W NOWYM DWORZE

Edukacja ekologiczna prowadzona jest systematycznie na lekcjach biologii i geografii. Corocznie klasy II wyjeżdżają na zajęcia do Zielonej Szkoły

w Brachlewie, natomiast klasy III biorą udział w lekcjach na temat własnego regionu i środowiska naturalnego w jakim mieszkają.

We wrześniu każdego roku młodzież bierze udział w akcji Sprzątanie Świata, porządkując pobliskie tereny z nagromadzonych śmieci. Ponadto nawiązaliśmy współpracę z Nadleśnictwem w Kwidzynie, którego przedstawiciele przeprowadzają zajęcia warsztatowe z uczniami na temat ochrony lasów w powiecie kwidzyńskim i pracy leśniczego. Zajęcia kończą się konkursem z nagrodami.

Gimnazjum w Nowym Dworze otrzymało tytuł Szkoły Globalnej dzięki realizacji zadań z zakresu m.in. ochrony środowiska zgodnymi z Milenijnymi Celami Rozwoju wyznaczonymi przez ONZ. W ramach projektu młodzież brała udział w zajęciach warsztatowych, gdzie m.in. przygotowała przedstawienie teatralne pt. "Przyroda kontra człowiek", reklamy nt. wykorzystywania alternatywnych źródeł energii. W ramach projektu zostały zakupione również kosze na śmieci w celu segregowania odpadów przez młodzież przebywającą na terenie szkoły. Kosze na śmieci zostały zakupione ze środków przekazanych przez Urząd Gminy w Kwidzynie. Szkoła posiada także kontenery z przeznaczeniem na sortowanie śmieci.

Nauczyciele z Gimnazjum uczestniczyli w zorganizowanym wyjeździe na wysypisko śmieci do Gilwy Małej, gdzie zapoznali się z funkcjonowaniem wysypiska.

OŚRODEK EDUKACJI EKOLOGICZNEJ ZIELONA SZKOŁA W BRACHLEWIE

Zielona Szkoła w Brachlewie zajmuje się zgodnie ze statutem edukacją ekologiczną dzieci i młodzieży głównie z Gminy Kwidzyn i Miasta Kwidzyna w ciągu roku szkolnego.

Uczniowie kl. III szkół podstawowych wraz z opiekunami uczestniczyli w dwudniowych warsztatach edukacyjnych. Trzydniowy pobyt edukacyjny i wypoczynkowy był przeznaczony dla uczniów II klas gimnazjów Miasta i Gminy Kwidzyn i VI klas szkół podstawowych Gminy Kwidzyn.

W naszym ośrodku uczestnicy mają zapewnione noclegi z pościelą, całodzienną wyżywienie, zajęcia ekologiczne a także zajęcia rekreacyjno - sportowe. Zielona Szkoła zapewnia bezpłatne warsztaty ekologiczne dla uczniów naszych gmin. Zajęcia prowadzone były m.in. przez leśników w ramach współpracy z Nadleśnictwem Kwidzyn, specjalistów ds. ochrony środowiska oraz miłośników przyrody. Każdego roku w zajęciach ekologicznych uczestniczy około 1400 uczniów wraz z opiekunami ze szkół Miasta i Gminy Kwidzyn.

Tematyka zajęć edukacyjnych realizowana w Zielonej Szkole:

- zajęcia z meteorologii z wykorzystaniem przyrządów pomiarowych posterunku meteorologicznego wybudowanego z funduszu Nadleśnictwa Kwidzyn;
- gospodarka odpadami i gospodarka wodno - ściekowa; praktyczna nauka segregacji odpadami; znacznie recyklingu w walce z odpadami;
- las jako środowisko życia roślin i zwierząt - funkcjonowanie ekosystemu leśnego w różnych porach roku;

- szkółka leśna i jej rola w biologicznej odnowie lasów - wycieczka do Szkołki Leśnej w Brachlewie;
- zajęcia ornitologiczne połączone z obserwacją ptaków w ich naturalnym środowisku, z wykorzystaniem lornetek i lunety;
- orientacja w terenie; marsz na orientację z wykorzystaniem kompasów i map;
- biologiczne oczyszczanie ścieków - rola bakterii w oczyszczaniu ścieków - wycieczka do oczyszczalni ścieków w Brachlewie;

Proponowane zajęcia były dostosowane do wieku uczestników, pór roku, uwzględniały zainteresowania uczestników. Warsztaty ekologiczne odbywają się m.in. w pobliskim lesie, nad jeziorem, na leśnej ścieżce dydaktycznej, na terenie oczyszczalni ścieków oraz w szkółce leśnej. W Zielonej Szkole kształtuje się nawyki przyjazne człowiekowi i środowisku: np.: segregowanie odpadów, uczymy oszczędzania wody i energii. Edukacja w terenie z wykorzystaniem bazy dydaktycznej ułatwia poznanie problemów środowiska, uczy pokory wobec świata i drugiego człowieka. Korzystanie z przyrządów obserwujących pozwala na poznawanie świata z innej perspektywy. Ważną rolę w edukacji ekologicznej spełnia wypoczynek w nieskażonym środowisku zagospodarowanym zielenią z wykorzystaniem sprzętu sportowego (rowery, sanki, piłki) i terenu rekreacyjnego. Edukacja przyrodnicza będzie przynosić efekty w przyszłości w postaci nawyków przyjaznych człowiekowi i środowisku. Ważne jest, aby wprowadzać młodych ludzi do życia w harmonii z przyrodą.

Istotną rolę we właściwej edukacji ekologicznej odgrywa współpraca m.in.:

- ze szkołami Miasta Kwidzyna i Gminy Kwidzyn, dyrektorami, nauczycielami, rodzicami;
- z Urzędem Gminy w Kwidzynie - budynek Zielonej Szkoły wraz z terenem rekreacyjno - sportowym raz dotacja, budowa szlaków rowerowych w ramach programu Gryf, szlaka w celu naprawy drogi dojazdowej;
- z Urzędem Miasta w Kwidzynie - dotacja na działalność szkoły, wybudowanie ogrodzenia oddzielającego teren boiska od pola uprawnego, naprawa drogi dojazdowej do Zielonej Szkoły;
- z Przedszkolami Miasta i Gminy Kwidzyn;
- z Nadleśnictwem Kwidzyn - rozbudowa leśnej ścieżki dydaktycznej, ogródka meteorologicznego, obsada wykwalifikowanej kadry, budowa leśnych szlaków rowerowych;
- z Uniwersytetem Warszawskim Wydział Biologii - pomoce dydaktyczne;
- z Centrum Informacji i Edukacji Ekologicznej w Gdańsku - materiały edukacyjne i informacyjne, pomoc merytoryczna;
- Szkołką Leśną w Brachlewie, naprawa drogi dojazdowej do Zielonej Szkoły, zajęcia edukacyjne i innymi instytucjami;

Zielona Szkoła w weekendy, wakacje działa jako baza turystyczno - wypoczynkowa, rekreacyjno – sportowa;

W Zielonej Szkole odbyły się także szkolenia ekologiczne dla uczestników spoza terenu naszej gminy:

- warsztaty dla leśników i pracowników ochrony środowiska Obwodu Kaliningradzkiego;

- pobyty jednodniowe przedszkolaków z Gminy Kwidzyn i Miasta Kwidzyna, Prabut i Ryjewa na zajęciach edukacyjno – rekreacyjnych;
- weekendy edukacyjno rekreacyjne: Szkoły Podstawowej w Straszewie 05 - 06.04.2008r, Szkoły Podstawowej w Gardei 17 - 18.05.2008r.;
- pobyt uczniów ze Szkoły Podstawowej w Łowiczu 24 - 25.09.2007r.;
- zajęcia ornitologiczne i ekologiczne uczniów ze Szkoły Podstawowej w Tczewie 23.04.2008r.;
- szkolenie uczestników warsztatów w ramach projektu "Odnawialne Źródła energii szansą rozwoju społeczności lokalnych" zorganizowane przez Stowarzyszenie "Eko - Inicjatywa" z Kwidzyna - kwiecień 2008r.;

W Zielonej Szkole w Brachlewie prowadzony jest monitoring zajęć. Na zakończenie pobytu uczniów uczniowie i opiekunowie oceniają pobyt w Zielonej Szkole w Brachlewie. Z analizy ankiet wynika, że zarówno uczniowie jak i opiekunowie wysoko oceniają pobyt w Zielonej Szkole, zwracając szczególną uwagę na dobrą organizację pobytu, różnorodności zajęć ekologicznych. Uczniowie poznali ciekawe formy edukacji ekologicznej. Podobały się m. in. wyprawy do lasu z leśnikiem, obserwacje przyrody za pomocą lornetek, lup, wyprawy nad jezioro, badanie organizmów pod mikroskopem, projekcje filmów edukacyjnych, konkursy, zgadywanki oraz aktywne zajęcia na łonie natury. Uczniowie zwrócili uwagę na ciekawą lokalizację szkoły, piękne otoczenie, dobre warunki, wystrój szkoły, warunki sanitarne, smaczne i urozmaicone posiłki. Pobyt w Zielonej Szkole był dla uczestników możliwością wypoczynku w bardzo dobrych warunkach. Pozwalał na aktywne spędzanie czasu w gronie rówieśników. Był także doskonałym miejscem integracji dzieci i młodzieży.

Przy Zielonej Szkole znajdują pojemniki do segregacji odpadów, z których korzystają także mieszkańcy Brachlewa. W ramach pracy szkoły dbamy o teren w pobliżu placówki .

Spis tabel

Tabela 1 Stan realizacji celów krótkoterminowych i kierunków działań w zakresie jakości wód i stosunków wodnych	5
Tabela 2 Stan realizacji harmonogramu rzeczowo – finansowego w zakresie ochrony wód i stosunków wodnych	9
Tabela 3 Stan realizacji celów krótkoterminowych i kierunków działań w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego	10
Tabela 4 Stan realizacji harmonogramu rzeczowo – finansowego w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego	13
Tabela 5 Stan realizacji celów krótkoterminowych i kierunków działań w zakresie hałasu i wibracji	14
Tabela 6 Stan realizacji harmonogramu rzeczowo – finansowego w zakresie w zakresie hałasu i wibracji	15
Tabela 7 Stan realizacji celów krótkoterminowych i kierunków działań w zakresie promieniowania elektromagnetycznego	16
Tabela 8 Stan realizacji celów krótkoterminowych i kierunków działań w zakresie poważnych awarii i zagrożeń naturalnych	17
Tabela 9 Stan realizacji harmonogramu rzeczowo – finansowego w zakresie poważnych awarii i zagrożeń naturalnych	18
Tabela 10. Stan realizacji celów krótkoterminowych i kierunków działań w zakresie ochrony przyrody i krajobrazu	19
Tabela 11 Stan realizacji harmonogramu rzeczowo – finansowego w zakresie ochrony przyrody i krajobrazu	21
Tabela 12 Stan realizacji celów krótkoterminowych i kierunków działań w zakresie surowców mineralnych i gleby	22
Tabela 13 Wykaz jednostek prowadzących edukację ekologiczną na terenie gminy Kwidzyn oraz zadań zrealizowanych w latach 2007 – 2008	24
Tabela 14 Wydatki Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (bez gospodarki odpadami)	29

